

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטטייל זי"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

חדש! ניתן לשמוע וזרמים וסיפורים מהבן לאשרי ברכת משולשת זי"ע
בקול הישועות 554-454-0733 שלווחה 7

עבודת ה' יחד עם הגילויים מלמעלה

מוכן מאליו שלא קרב זה אל זה כלל, ואם כן מדוע השווה הספרי בין נבואת משה לנבואת בלעם, אלא ההסבר לפי שהנבואה מלמעלה הכל בא מאדון אחד הקב"ה, ולמשל אין נפקא מינה לגבי אדם בין אבר היותר גדול לאבר היותר קטן שלו הכל זה אותו גוף של אדם אחד, כך אפילו הנוגע באצבע קטנה של המלך יבוא ויאמר שנגע במלך, כמו כן הנבואה הבאה מאין סוף ברוך הוא והשגת הגילויים מלמעלה, שגם כאשר מקבל נבואה קטנה או גילויים קלושים, הם גם כן נחשבים לאיזו השגה נבואית מלמעלה.

אבל ההבדל הגדול הוא בבהירות הראייה של הנבואה, כי לפי ריבוי המסכים המבדלים ואופן ההשתלשלות הנבואה כך השגת הנבואה גדולה יותר, ועל כן הובאו גם דברי בלעם בתורתנו הקדושה, כי סוף כל סוף גם זה נבואה מהקב"ה, ואם יהיה חסר אות אחת מנבואת בלעם הספר תורה פסול, והרי זה כאילו חסר אות בקריאת שמע.

אמנם יש הבדל גדול מהותי ותכליתי בין משה רבינו ע"ה לבלעם הרשע. כמו שהיה ביציאת מצרים על פי מה שכתב האריז"ל (שער הכוונות דרושי הפסח) שבלי הסדר בפסח נתגלו האורות שלא כסדרן קודם אור גדלות ראשון ואחר כך אור קטנות, ולא כפי הסדר מהקל אל הכבד שקודם קטנות ואחר כך גדלות, וכאשר מתגלה אור גדול בלי הכנה מצד האדם האור לא מתקיים ולא נשאר אלא מסתלק כי אין הכלים יכולים להכיל. ועל כן ביציאת מצרים לא נתקיים אצלם האור והוכרחו אחר כך לספור מ"ש ימי הספירה, המכוונים כנגד שבע המידות הקדושות חסד גבורה וכו', וכנגד התכללות כל המידות שבע פעמים שבע חסד שבחסד גבורה שבחסד חסד, כדי שהאור הגדול שבא באופן מקיף ובסתלק יחזור על ידי שיקנו בנפשם באופן פנימי את האור בכוח מעשה הכתנם.

אך בשביל זה היה צורך להקדים איתרעותא דלעילא גילוי האור שלא כפי הסדר הגדלות לפני הקטנות, לפי שבני ישראל בזמן יציאת מצרים לא היה ביכולתם או עלשות שום איתרעותא דלתתא בלתי זה שהגיע להם סיוע רב מלמעלה של אור גדול גדלות ראשון. אבל כשנתגלה אצלם אור הגדלות אף על גב שנעלם אחר זה מכל מקום נשאר ממנו רשימא, שהאור הגדול השאיר על כל פנים רושם ממנו, ובכוח אותה הרשימה היו יכולים להשלים את עצמם באיתרעותא דלתתא בספירת העומר.

והנה ככל החזיון הזה היה אצל משה רבינו ע"ה תמיד בכל פעם, שלאחר שזכה לגילוי האור הגבוה מלמעלה שלא כפי מדריגת הכנות, האור הגדול היה ממילא מסתלק, אך מכל מקום נשאר ממנו הרשימא, ומשה עבד ה' היה מיד מתחיל להתחדש לעבוד עבודת ה' הקדושה בזריזות יותר ויותר להשלים עצמו להגיע לדרגה זו, עד שזכה שהמקיפים נעשו פנימיים וחזר אליו האור שנעלם ממנו האור מקיף ונעשה אצלו אור פנימי בנפש, וכן הוא בכל פעם עד שזכה למדריגה עליונה שלא זכה בה עוד שום אדם ועולם.

כמו שכתב בליקושי מוה"ח (כא, ובתנינא ז). כי יש מקיפים אצל השכל, היינו שאינו נכנס להשכל פנימי האנושי, ויש מקיפים להתורה, ששוקף להתורה ואינו נכנס לתוך התורה. ובמקיפים יש שהם מקיפים ועומדים לפני העינים, רק שהם מקיפין ואינם נכנסים

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד' (א, א), כתב בעל הטורים "ויקרא" נכתבה באות א' ועירא, כתב רש"י הקב"ה נגלו לנביאי אומות העולם בלשון "ויקרא" שהוא לשון וקראי וטומאה כמו שנאמר ויקרא אלוקים אל בלעם' (במדבר כג, ד), וכתב במדרש רבה (ויקרא א, יב) משה רבינו ע"ה רצה לכתוב בענותנותו "ויקרא" כמו אצל בלעם שהוא לשון מקרה ואקראי. אמר לו הקב"ה למשה שיכתוב "ויקרא" עם אות א' שהוא לשון של חיבה שמלאכה השרת משתמשין בו שנאמר ויקרא זה אל זה ואמר' (ישעיה ו, ג), וכו היה הקב"ה נגלה למשה. ומשה לרוב ענותנותו כתב "ויקרא" עם אות א' קטנה.

יש לדקדק על דברי בעל הטורים אם היה צווי של הקב"ה לכתוב ויקרא באות א' רגילה ככל האותיות איך התייר רבינו ע"ה לעצמו בלשון ח"ו, ולכתוב ויקרא עם אות א' ועירא. והלא האם לא כתב בתורה את כל השבחים שאמר עלי הקב"ה, שהרי זה חלק מהתורה הקדושה, ואם יחסר אפילו אות אחת משבתו של משה בספר תורה הוא פסול, וזה כאילו חסר אות מקריאת שמע.

אלא על כרחך צריך לומר שבאמת לא היה בזה קפידא אם יכתוב באות א' רגילה או באות א' קטנה, והקב"ה לא ציווה אותו איך לכתוב ובאיזה האם באות א' רגילה או ועירא, ואם כן צריך להבין את הענין מה החילוק אם היה כותבה באות א' רגילה שווה ככל שאר אותיות התורה, לאילו כותבה קטנה באות א' ועירא. כמו כן יש לדקדק תמיהה גדולה בדברי רש"י איך שייך להגיד שהקב"ה נגלה על נביאי אומות העולם בלשון "ויקרא" עירא וטומאה, הרי הוא יתברך מקור הקדושה והטהרה ואיך יתכן שימשך מלשון הקודש טומאה.

וכדי להבין קצת בזה יש לבאר את הסמכת המפרשים במאמר רז"ל מה שכתב הספרי (דברים לד, י) ו'לא קם נביא עוד בישראל כמשה', אבל באומות העולם קם ומנו בלעם. שאין הכוונה ח"ו שאצל בלעם הרשע היה לו אותו הגילוי שהיה לו למשה רבינו ע"ה הם מלהזכיר. אלא שאצל שניהם באה להם הנבואה והגילויים למעלה מכוחם שלא לפי הכנתם, דהיינו שמשוה רבינו ע"ה זיכך והכין את עצמו בעילוי אחר עילוי ככל מה שהיה בכוחו, והקב"ה בראותו שמשוה עשה את כל מה שביכולתו, או נתגלה אליו באור עליון בהיר ומצוחצח גבוה מאד הרבה עוד יותר מכפי הכנות, ולא היו הכלים מבילים את גודל האור, כי לא היה בכוחו של משה להכיל את האור הגדול והנשגב והוא היה עליו רק בגדר אור מקיף, וגם כן כל זה היה לכבוד בני ישראל כמו שאמר משה רבינו לישראל, הויבא בריש"י כאן' כשבשילכם נדבר עמי. שהדיבור של הקב"ה עם משה היה רק בשביל כבודו של ישראל, ובאמת כל ל"ח שנה שהיו בני ישראל כמגודים לא נתגלה הדיבור אליו באותו בהירות.

ולעומת זאת אצל בלעם הרשע הוא לא הכין את עצמו כלל לגילוי הנבואה. כמו שכתב במדרש רבה (במדבר פי"ד), בלעם קיבל נבואה שלא יאמרו אומות העולם אילו היה לנו נביא היינו חוזרים למוטב. ובהתגלות הנבואה לבלעם הרשע כביכול השפיל הקב"ה עצמו למדרגה הקטנה שבקטנות להאיר על ידה על אותו רשע הגם שלא הכין עצמו כלל.

והנה הגם שלשניהם למשה ולבלעם היה גילויים יותר מכפי הכנתם,

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד ויגיד בשמי דברי תורה, אני מתפלל עליו תפילה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו לישועות מכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה ברוחניות ובגשמייות בעוה"ז ובעוה"ב, ושיתעורר ליבו ברוח טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטישיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

שקרויה מת, אין להם תאווה להתדבק בגופם לאחר מותם. כאומרם ז"ל במסכת בבא מציעא (קיד ב) 'אדם כי ימות באוה"ל ישראל ומטמאים באוה"ל ואין אמות מטמאין באוה"ל. משל לשת חביות חבית של דבש וחבית של זבל, כשהם מתרוקנים מתקבצים לחבית של הדבש כל הזבובים והרמשים, ואילו חבית של הזבל הגם שיכנסו לה קצת מהרמשים אבל לא ישווה לחבית של הדבש, כמו כן אדם מישראל שמת להיותו מלא קדושה ומתוקה והעריבה בצאת הגפץ ונתרוקן הריקן שמת יתקבצו הקליפות לאין קץ שהם כוחות הטומאה התאבים תמיד להדבק בקדושה, ולזה יטמא באה"ל ואפילו אלף בתים מקורים ואחת פתוחה לחברתה הטומאה תמלא כל החלל המקורה, מה שאין כן גוי להיותו מושלל מהקדושה אין כל כך התקבצות הטומאה אליו חלק הממית הנדבק בגוף. וזה מורה על גודל החשיבות של בני ישראל.

לכן כתב השם משמואל' (תזרוע שנת תרע"ד) לענין טומאת יולדת כ"ק יזניי האדמו"ר הגדול זצלה"ה מנאצק הקשה הלאו מפתח של יולדת הוא ביד הקב"ה, והיתכן שמשך מזה טומאה, ויתרץ שהטומאה בא אחר כ"ד לאחר הלידה ע"כ. וז"ל אבי אדמו"ר האבני נזיר זצלה"ה פירש דבריו שהוא כעין טעם הוזהר הקדוש בטומאת מת מפני שכחות הטומאה משתוקקין לדבוק במקום שהיתה בו קדושה, והכי נמי מפני זה גופא שהיה שורה ענין אלוהי היינו מפתח של יולדת שאיננו נמסר ביד השליח אלא הקב"ה בעצמו הוא הפותח, כאומרם ז"ל במסכת תענית (ב, א), שמפתח של חיה ביד ה' לבדו. ועל כן בהסתלקות הקדושה הגדולה לפתיחת הרחם נשאר רשימא, ושורים ועומתו כחות הטומאה, ונדבקין כוחות השפלים והמטמאים בהתדבק בה.

וכמו כן היה אצל בלעם הרשע לפי שהיה טמא והרשימא שנשאר אצלו אחר גילוייה היה מטושטש אצלו, כי לא פעל בנפשו ולא עשה בשום פעולה של הודככות כדי לזכות לשיכון בו האור, ועל כן התדבקו בו כוחות הטומאה לינן מאותה רשימא. וכן היה אצלו בכל פעם שקיבל נבואה, עד שנעשה טמא ומטמא רחמנא ליצלן. והוא החילוק הכליתי בין משה רבינו ע"ה לבלעם הרשע, שבלעם היה טמא ובלעם היה נקי, ולזה נזכר וליכותו מדרגת האור שהסתלק הוא לא עשה להם, ובלו עבודת ה' ממילא התדבקו בו כוחות הטומאה לינן מאותה רשימא ונעשה טמא ומטמא.

ולפי זה נמצא שגילוי האור הגדול 'אור אין סוף' היה אצל שניהם בלי הכנתם ועל כן לא שייך לכתוב אצלם את האות א' שמסמלת את גילוי האור, והיינו כי הנה אות א' זעירא מסמלת את הרשימו שנשאר לאחר הסתלקות גילוי האור הגדול. ואת א' רגילה מסמלת את חזרת האור הגדול אל האדם לאחר שעמל ויגע בעבודת ה' והפך את האור הגדול המקורי לאור פנימי בנפשו.

ואמנם הנה הקב"ה ידע כי משה רבינו ע"ה סוף סוף בעבודתו הקדושה יזכה להחזיר לעצמו את האור הגדול בעבודתו הקדושה, והואו המקיף יהיה לאור פנימי בנפשו, על כן ציווה למשה לכתוב את האות א' של 'ויקרא' כאות א' רגילה כשאר אותיות התורה שמסמלת את האור שחזר אליו לאחר עבודתו. אך משה רבינו ע"ה בחר בכל זאת לכתוב את האות א' של 'ויקרא' אות א' זעירא על שם אור הרשימא, כדי להזכיר את חסדי הקב"ה עמו על זה שלא בכוחו להכיל את האור הגדול, ומה שזכה להחזיר אליו את האור המקיף ולעשותו לאור פנימי בנפשו, זה בחסדי ה' יתברך ויתעלה.

ועל פי זה יובן שפיר שבאמת אין אצל הקב"ה לשון עראי וטומאה ח"ו, אלא הכל הוא גילוי אור עליון קדוש ונורא. רק בעודו עבודת ה' של בלעם הרשימו מהאור נהפך לו לרועץ לעראי וטומאה, ה' על עבודת ה' האור המקיף מסתלק, והרשימו שנשאר הוא סיבת ניקת החיצונים ושבלעם הרשע נעשה טמא ומטמא רחמנא ליצלן.

ההשכל, ויש שהם בדרך לעיל בפרשת תרומה בכיבור דברי חז"ל בחינת עיבור וכו' עיי"ש. ויש כמה בחינות במקיפים כי מה שמקיף לזה, הוא בחינת פנימי אצל חבירו שהוא במדרגה למעלה ממנו וכן למעלה מעלה ויש שכל, שהוא בחינת מקיף לזה ואצל אחר זה השכל הוא נמוך אפילו מבחינת פנימי שחמת שהוא במדרגה גבוה הרבה וכו' עיי"ש.

ויובן על פי מה שכתבתי לעיל בפרשת תרומה בכיבור דברי חז"ל במסכת סנהדרין (לט, א) אמר ליה ההוא מינא לרבי אבהו, אלוקיכם כהן הוא דכתיב 'ויקחו לו תרומה', וכהן לא קובר מתים, וכי קבריה למשה במאי טביל במה הוא טביל לטהר, אמר ליה רבי אבהו בנורא טביל באש דכתיב (ישעי' סו, טו) כי הנה ה' באש יבא. הנה גמרא זו היא כמדרש פליאה צדק להבין במה קינטר האפיקורוס הרשע את רבי אבהו, ומה התשובה הניצחת שהשיב לו רבי אבהו.

ההסבר לזה בהקדם אומרם ז"ל במסכת בבא מציעא (קיד, ב) אמר רבי שמעון ברי יוחאי קברי אמות העולם אינם מטמאים. וכתב ביוזר הקדוש (ח"א קסח, א) גופם של הצדיקים אינם מטמאים בפטירתם. והביאור הוא שהאפיקורוס הרשע רצה לקינטר את רבי אבהו, כי היה חפץ להכחיש את קדושת ישראל, בטענה כי לא יתכן שהקב"ה כביכול טובל, ואם כן נמצא שעל כרחק הקב"ה לא נטמא כשקבר את משה רבינו ע"ה, וזה מפני שגופם של הצדיקים אינם מטמאים בפטירתם. ואם כן רצה לומר האפיקורוס שמעלה אמות העולם יתר ממעלת כלל ישראל, שהאמות כמדרגת ומעלת הצדיקים שאינם מטמאים בפטירתם, שהרי אסור לכהן להיכנס לבית הקברות של יהודים שמטמאים, ואילו לבית הקברות של אמות העולם מותר לו להיכנס שאינם מטמאים.

ועל זה השיב לו רבי אבהו תשובה ניצחת שאצל הצדיקים אינם מטמאים בפטירתם, מפני קדושת התורה הקדושה שבקרבם שגם בפטירתם הצדיקים קרויים חיים, כי חיים הם אינם חיים בשריים אלא חיים רוחניים, ועל כן השיב רבי אבהו שהקב"ה כביכול טביל בנורא במקוה של אש, שנאמר (ש' ה') אלוקי אש אוכלת הא' (דברים ד, כד), כאומרם ז"ל במסכת יומא (כא, ב), שהאש שירדה מלמעלה לא גבי המזבח הייתה אש אוכלת אש. היינו שאש התורה שורפת ומכלה את אש התאוות שמביאה את האדם לידי טומאה. אך הצדיקים שאש קודש של התורה שרף כליה את אש התאוות, הרי שגופם קדוש וטהור ועל כן אינם מטמאים בפטירתם.

וכמו שכתב השם משמואל' (תולדות תרע"ג), נאמר 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש' (במדבר לא, כג), היא אשא דאורייתא ששורפת ומכלה את כל חלקי הרע שבאדם, והיינו כשהלימוד ברשפי אש שלהבתיה, כי אם איננו כל כך בהתלהבות יתירה, אין בו כח זה לעשות וליתן בנפשו, אך כאשר הוא בהתלהבות, רוח איתת רוח ואמשיך רוח, אש אלוקית אש אוכלת אש, הוא עושה ליבון בנפשו. וזהו עומק תשובתו של רבי אבהו שאפילו הפשוט שב ישראל גופו קדוש וטהור יותר מהחשוב והנעלה שבאומות העולם. וזאת מפני טהרה הגשמה האלוקית העליונה שבקרבם, שנמצאת רק אצל ישראל ולא אצל אמות העולם. כמו שכתב בספר התניא (פ"ב). ונפש השנית בישראל חלק אלוקה ממעל ממש.

אבל באמת הטעם שגופות אמות העולם אינם מטמאין במותם. כמו שכתב האור החיים הקדוש (ריש פרישת חוקת) לפי שגוף ישראלי כתיי יו לו נשמה קדושה וביציאתה מתאזין כחות המלאים להתדבק בהנהגו שנשאר בו עוד קצת רשימא מקדושת הגשמה, מה שאין כן אמות העולם שבהייהם נקראים מתים שנשמתן מסטרא אחרא